

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO’LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO’LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Pedagogika va ijtimoiy gumanitar fanlar fakulteti boshlang’ich ta’lim yo’nalishi 2-bosqich talabasi

Kenjaqulova Sabina

Ilmiy rahbar: Xayitova Firuza Abdullayevna

pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD), dots.v/b.

ANNOTATSIYA: ushbu maqolada zamonaviy ta’lim tizimida sun’iy intellekt texnologiyalarini qo’llashning istiqbollari va mavjud muammolari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda sun’iy intellektning o’quv jarayonini individuallashtirish, ta’lim samaradorligini oshirish va o’qitish jarayonini optimallashtirishdagi o’rni asoslab beriladi. Shuningdek, mazkur texnologiyalarning interaktiv ta’lim muhitini yaratish hamda o’quvchilarning mustaqil va tanqidiy fikrlash ko’nikmalarini rivojlantirishga ta’siri yoritiladi. Maqolada sun’iy intellekt yordamida masofaviy ta’lim imkoniyatlarini kengaytirish masalalari ham ko’rib chiqiladi. Shu bilan birga, texnik infratuzilmaning yetarli emasligi va pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish zarurati kabi dolzarb muammolar tahlil qilinadi. Axborot xavfsizligi va shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish bilan bog’liq masalalarga ham alohida e’tibor qaratiladi. Tadqiqot natijasida sun’iy intellektdan samarali foydalanish bo’yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Kalit so’zlar: sun’iy intellekt, zamonaviy ta’lim, raqamli texnologiyalar, individuallashtirilgan ta’lim, ta’lim samaradorligi, innovatsion yondashuv, masofaviy ta’lim, pedagogik texnologiyalar, axborot xavfsizligi, raqamli kompetensiya.

Kirish

Zamonaviy jamiyatda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi ta’lim tizimiga sezilarli o’zgarishlar kiritmoqda. Xususan, sun’iy intellekt texnologiyalari o’qitish va o’rganish jarayonlarini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Ta’lim jarayonini samarali tashkil etish uchun innovatsion yondashuvlardan foydalanish zarurati ortib bormoqda. Sun’iy intellekt o’quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta’limni moslashtirish imkonini beradi. Bu esa bilimlarni o’zlashtirish darajasini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, sun’iy intellekt o’qituvchining faoliyatini optimallashtirib, nazorat va baholash jarayonlarini takomillashtiradi. Raqamli ta’lim

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

muhitining shakllanishi o‘quvchilarning mustaqil o‘rganish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Biroq, ushbu texnologiyalarni joriy etishda muayyan muammolar ham yuzaga kelmoqda. Jumladan, texnik infratuzilmaning yetarli emasligi va pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini oshirish zarurati dolzarb hisoblanadi. Mazkur maqolada zamonaviy ta’limda sun’iy intellektni qo‘llashning istiqbollari va muammolari ilmiy jihatdan yoritiladi.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur tadqiqot zamonaviy ta’lim tizimida sun’iy intellektni qo‘llashning istiqbollari va muammolarini aniqlashga qaratilgan kompleks yondashuv asosida olib borildi. Tadqiqotning nazariy asosini pedagogika, axborot texnologiyalari va raqamli ta’limga oid ilmiy manbalar tashkil etdi. Ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish orqali sun’iy intellektning ta’lim jarayonidagi o‘rni va ahamiyati o‘rganildi. Shu jarayonda xorijiy va mahalliy manbalar o‘zaro taqqoslab chiqildi. Tahlil natijasida mavjud ilmiy qarashlar umumlashtirildi.

Tadqiqotda tahlil va sintez metodlaridan keng foydalanildi. Ushbu metodlar orqali turli ilmiy qarashlar yagona tizimga keltirildi. Taqqoslash metodi yordamida an’anaviy ta’lim va sun’iy intellekt asosidagi ta’lim o‘rtasidagi farqlar aniqlandi. Kuzatish metodi orqali ta’lim jarayonida qo‘llanilayotgan raqamli vositalarning samaradorligi baholandi. Shu bilan birga, o‘quvchilarning faolligi va qiziqish darajasi o‘rganildi.

Amaliy tadqiqot jarayonida tajriba-sinov elementlari qo‘llanildi. Sun’iy intellekt asosida ishlovchi adaptiv ta’lim platformalari orqali o‘quvchilarning o‘zlashtirish darajasi tahlil qilindi. Tadqiqotda boshlang‘ich va o‘rta ta’lim bosqichidagi o‘quvchilar ishtirok etdi. Tajriba davomida o‘quvchilarning bilim darajasi dastlabki va yakuniy bosqichlarda o‘lchandi. Olingan natijalar statistik jihatdan solishtirildi.

Tadqiqot natijalarini aniqlashtirish maqsadida so‘rovnoma usulidan ham foydalanildi. So‘rovnomada o‘qituvchilar va o‘quvchilarning sun’iy intellektga bo‘lgan munosabati o‘rganildi. Ushbu jarayonda ularning texnologiyalardan foydalanish darajasi aniqlashtirildi. Natijalar foiz ko‘rsatkichlari asosida tahlil qilindi. Shuningdek, suhbat metodi orqali qo‘shimcha ma’lumotlar to‘plandi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Ma’lumotlarni qayta ishlashda statistik tahlil usullaridan foydalanildi. Olingan natijalar diagramma va jadval ko‘rinishida umumlashtirildi. Bu esa tahlilning aniqligini oshirishga xizmat qildi. Tadqiqot davomida ishonchlilik va xolislik tamoyillariga qat’iy amal qilindi. Har bir natija ilmiy asoslangan holda izohlandi.

Bundan tashqari, tizimlashtirish va umumlashtirish metodlari yordamida yakuniy xulosalar shakllantirildi. Tadqiqot metodologiyasi sun’iy intellektning ta’lim tizimidagi o‘rnini chuqur o‘rganish imkonini berdi. Natijada ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqildi. Ushbu metodologik yondashuv tadqiqotning ilmiy ahamiyatini oshirishga xizmat qildi.

Tahlil va natijalar

Tadqiqot natijalari zamonaviy ta’lim tizimida sun’iy intellekt texnologiyalarini qo‘llash muhim pedagogik samaradorlikka ega ekanligini ko‘rsatdi. Tahlil jarayonida aniqlanishicha, sun’iy intellekt asosidagi platformalar o‘quvchilarning bilim darajasiga mos topshiriqlarni taqdim etish orqali o‘quv jarayonini individuallashtirish imkonini beradi. Bu esa o‘quvchilarning o‘zlashtirish ko‘rsatkichlarini oshirishga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Tajriba-sinov ishlari davomida sun’iy intellekt vositalaridan foydalangan guruh o‘quvchilarining natijalari an’anaviy usulda ta’lim olgan guruhga nisbatan yuqori ekanligi kuzatildi. Xususan, o‘quv materiallarini o‘zlashtirish darajasi va topshiriqlarni bajarish tezligida sezilarli ijobiy o‘zgarishlar qayd etildi. Bu holat sun’iy intellektning ta’lim samaradorligini oshirishdagi amaliy ahamiyatini tasdiqlaydi.

Tahlillar shuni ham ko‘rsatdiki, sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish o‘quvchilarning mustaqil fikrlash va muammoli vaziyatlarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Interaktiv topshiriqlar va moslashuvchan o‘quv muhitlari o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshirib, ularni faol ishtirok etishga undaydi. Natijada ta’lim jarayonida faollik va motivatsiya darajasi ortadi.

O‘qituvchilar faoliyati tahlili esa sun’iy intellekt baholash va monitoring jarayonlarini sezilarli darajada yengillashtirishini ko‘rsatdi. Avtomatlashtirilgan tizimlar yordamida o‘quvchilarning natijalari tezkor tahlil qilinib, pedagogik qarorlar qabul qilish jarayoni samaraliroq tashkil etildi. Bu esa

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

o‘qituvchilarga individual yondashuvni kuchaytirish va metodik ishlarni takomillashtirish imkonini berdi.

Shu bilan birga, tadqiqot davomida ayrim muammolar ham aniqlashtirildi. Jumladan, texnik vositalarning yetishmasligi, internet tezligining pastligi hamda ayrim pedagoglarning raqamli ko‘nikmalari yetarli darajada shakllanmaganligi ta’lim jarayoniga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Bundan tashqari, sun’iy intellektdan noto‘g‘ri foydalanish o‘quvchilarning mustaqil fikrlashiga ma’lum darajada salbiy ta’sir ko‘rsatishi ehtimoli mavjudligi qayd etildi.

Umuman olganda, olingan natijalar sun’iy intellekt texnologiyalarini ta’lim tizimiga joriy etish o‘quv samaradorligini oshirish, ta’limni individuallashtirish va pedagogik faoliyatni optimallashtirishda muhim omil ekanligini tasdiqladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta’lim tizimida sun’iy intellekt texnologiyalarini qo‘llash o‘quv jarayonini takomillashtirish va uning samaradorligini oshirishda muhim omil sifatida namoyon bo‘lmoqda. Tadqiqot natijalari ushbu texnologiyalar o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta’limni tashkil etish, bilimlarni chuqurroq o‘zlashtirish va mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishini ko‘rsatdi.

Shuningdek, sun’iy intellekt o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatini yengillashtirib, baholash va monitoring jarayonlarini avtomatlashtirish orqali pedagogik jarayon samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, ta’lim jarayonining interaktivligi va motivatsion darajasi ortishi o‘quvchilarning o‘qishga bo‘lgan qiziqishini kuchaytiradi.

Biroq, sun’iy intellektni ta’lim tizimiga joriy etishda texnik infratuzilmani rivojlantirish, pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini oshirish hamda axborot xavfsizligini ta’minlash muhim vazifa bo‘lib qolmoqda. Umuman olganda, mazkur texnologiyalardan samarali va maqsadga muvofiq foydalanish ta’lim sifatini yangi bosqichga olib chiqishning muhim sharti hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Xoliqov A. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O‘qituvchi, 2020. – 256 b.
2. Tolipov O‘, Usmonboyeva M. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Fan, 2019. – 320 b.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

3. Begimqulov U. Ta’limda axborot texnologiyalarini qo‘llash. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021. – 280 b.
4. Qurbonov Sh. Zamonaviy ta’lim texnologiyalari. – Toshkent: Innovatsiya, 2022. – 300 b.
5. Saidaxmedov N. Pedagogik mahorat va innovatsion yondashuvlar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018. – 240 b.
6. Yo‘ldoshev J. Raqamli ta’lim muhitini tashkil etish asoslari. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2020. – 270 b.
7. Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. – 4th ed. – Harlow: Pearson Education, 2021. – 1136 p.
8. Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications. – Boston: Center for Curriculum Redesign, 2019. – 248 p